

3. Balaklitsky, M. 2011. *Mediation of Protestantism in Ukraine 1991-2010*. Kh. : Kharkiv Historical and Philological Society, 2011. 375 p. (ukr).

4. *DivenSvit*. 2018. Available at: <http://dyvensvit.org>

5. *Bishop Vitaliy Skomarovsky*. 2018. Available at: <http://epyskopat.org/struktura/prezidiya/123-episkop>.

6. *Media Center of the Conference of Bishops of the RCC*. 2018. Available at: <http://kmc.media/pronnas.html>

7. Pasternak O. Father Igor Yaskov: "The church must be present in the intranets". 2018. Available at: <http://dukhovnist.in.ua/uk/dukhovna-demokratiya/184-otec>

8. Sich V., Feshchenko R. 2018. *The rating of moral authorities on which Ukrainians are equal: a special project of HB*. Available at: <http://nv.ua/ukr/publications/rejting-moralnih-avtoritetiv-na-jakih-rivnjajutsja-ukrajintsi-spetsproekt-nv-65187.html>.

9. Holod, O. 2015. *Semantics of the term "social communications": conceptual approaches*. Social communications: theory and practice: sciences. jour T. 1. K.: ICC IC "Komtek", 314 p. (ukr).

10. "Lyubomir Husar's Quotes" can now be downloaded to gadgets. 2018. Available at: https://risu.org.ua/en/index/all_news/community/religion_and_society/68557/

С. В. Филипчук

МЕДІАТИЗАЦІЯ КАТОЛИЦИЗМА В АСПЕКТЕ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕРКОВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ОТДЕЛІВ

В статті скрозь аналіз напрямів діяльності інформаційних відділів РКЦ в Україні і УГКЦ обозначені процес медіатизації католицизму. Автор прийшла к виводу, що інформаційні структури РКЦ і УГКЦ в секуляризованій середі виступають генераторами громадсько-релігійного дискурсу, освіщаючи різноманітну культову і некультову діяльність, через соціальні комунікації артикулюють важливі для католиків теми. Робота в основному на профанній території, ці відділи привносять сакральні значення в секулярну медіа-середу. Медіатизація католицизму в Україні углубляє процеси політизації релігії, сакралізації політики, консюмеризма, приватизації релігії і секуляризації, існуючі в українському обществі. *Ключеві слова:* медіатизація, соціальні комунікації, релігійна діяльність, інформаційні відділи, РКЦ в Україні, УГКЦ.

S. Fylypchuk

THE CATHOLICISM MEDIATIZATION IN THE ASPECT OF THE CHURCH INFORMATION DEPARTMENTS ACTIVITY

The aim of the article is to outline the process of the Catholicism mediatization through the directions analysis of the information departments of the RCC in Ukraine and the UGCC activities. **Research methods:** The presented research is based on the use of interdisciplinary approaches, such as philosophical, communicative, religious studies, to clarify the essence of the religion mediatization process. **Discussion.** In this article we rely on the concept of religion mediatization, which was developed by the Danish scientist S. Hjarvard, affirming that in a society saturated with media, religion can not exist outside the media space and undergoes significant transformations under the influence of mass media. **Conclusions.** The process of the Catholicism mediatization is being traced in the Ukrainian public space, which is publicized through the prism of multi-vectoral activities of the information structures of the RCC and the UGCC. Such structures in a secularized environment act as generators of the discourse between churches, believers and new believers. Informational structures are mostly engaged in a variety of extracult activities, which, through social communications, articulate the important issues for the Catholic people in the social-religious discourse. Working mostly on the profane territory, these organizations bring sacred meaning to the secular media environment. The process of the Catholicism mediatization in the measure of activities of the information structures is characterized by the incorporation through secular and confessional mass media into all spheres of life of Ukrainian society. Thus, the mediaization of Catholicism in Ukraine deepens the processes of politicization of religion, the sacralization of politics, the consumerism, the privatization of religion and secularization that are present in Ukrainian society.

Keywords: mediatization, social communication, religious activity, information departments, RCC in Ukraine, UGCC.

УДК 101.091 (045)

Н. А. Ченбай

ПРОЕКТИВІСТСЬКИЙ ВИМІР КОСМІЗМУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Національний авіаційний університет, chenbai@gmail.com; ORCID:0000-0003-3744-3166

Анотація. У статті проаналізовано зміст основних ідей філософських концепцій М.Ф. Федорова та К.Е. Цюлковського, які належали до різних напрямів космізму кінця ХІХ – початку ХХ століть, але представляли проєктивістську тенденцію в космізмі, згідно з якою людство з часом залишить Землю і почне активне освоєння космічного простору. Порівняльно-історичний метод дозволив простежити розвиток ідей проєктивістів в умовах глобалізації та виявити їхній вплив на суспільну думку. Використання методу порівняльного аналізу дозволило зосередитися на ключових відмінностях між поглядами на проблему майбутнього людства космістів-класиків і сучасних космістів, які з критичних позицій аналізують світоглядні системи своїх попередників і оцінюють можливості використання їхніх ідей в контексті глобалізації. Показано, що деякі ідеї М.Ф. Федорова та К.Е. Цюлковського знайшли в наш час використання при формуванні ідеалів і норм космічної діяльності, а також в оцінці її перспектив і наслідків.

Ключові слова: космізм, російський космізм, проєктивістська тенденція, «космічна філософія», космічний простір, космічна діяльність, глобалізація.

Вступ

Кінець ХХ – початок ХХІ століть вважають переломною історичною епохою. У всіх сферах суспільного життя, під впливом новітніх техніки та інформаційно-комунікаційних технологій, відбуваються значні перетворення: суспільство поступово набуває нових рис, які відповідають вимогам часу. Проте, соціальна трансформація є лише частиною більш масштабних процесів, які впливають на майбутнє людства і всесвіту загалом і часто супроводжуються негативними явищами, що спричиняють

страждання багатьох людей. Так, учені переконують, що людство зіткнулося з давно прогнозованою ними проблемою глобальної кризи. Прискорений розвиток суспільства й доволі швидкого світу для філософів і вчених, діяльність яких повинна відповідати запитам сьогодення, є певним викликом у прогнозуванні майбутнього людства і всесвіту загалом.

У такі переломні історичні часи люди завжди повертаються до «вічних цінностей», до ідей, які надають сенс усьому. «Вічні цінності» допомагають зрозуміти, що відбувається з ними сьогодні, окрес-

люють подальші перспективи. До таких ідей, безперечно, належить і космізм, повернення до ідеалів якого стало нагальною потребою сучасної цивілізації. За висловом Т. Суходуб, «безпека цивілізації потребує космізації мислення – мислення, яке виходить за рамки вузькоспрямованого сприйняття дійсності, мислення, спрямованого на розуміння духовної єдності світу, мислення, яке б виявилось спроможним в умовах глобальних проблем вступити в діалог зі світом як таким, із усіма його суперечливими тенденціями цивілізаційного розвитку, мислення, яке прокладає дорогу до нового типу філософської раціональності» (Суходуб, 2007: 95). У наш час космізм визнано явищем світової культури; філософською ідеєю зв'язку людини і космосу, яка пронизувала всю світову історію. У своєму довершеному вигляді він сформувався в Росії в кінці XIX – на початку XX століть, що стало «своєрідною відповіддю на виклик часу, ознаменованого бурхливими подіями й потрясіннями у соціальному житті та не менш революційними зрушеннями у природознавстві, в якому відбувалася зміна стилю раціональності, коли класичний стиль мислення поступався місцем некласичному» (Дротянко, 2012). Творча спадщина багатьох представників філософії космізму кінця XIX – початку XX століть стала предметом ґрунтовного дослідження сучасних космістів лише наприкінці минулого століття. Серед праць історико-філософського характеру – творчий доробок С. Семенової та А. Гачевої (Семенова, Гачева, 1993: 2), в анотації до якого окреслені питання, пошукам відповідей на які присвятили свої праці основоположники космізму: «Чи здатна людина, яка відчула себе частиною Всесвіту, перетворити власну природу, зовнішній світ і знайти безсмертя?». Б. Гройс (Гройс, 2015) подає роботи космістів у контексті сучасних соціальної і політичної теорій. Серед інших дослідників, які присвятили свої праці проблемам космізму – В. І. Алексеева, О. О. Базалук, М. К. Гаврюшин, В. Є. Єрмолаєва, В. В. Казютинський, В. В. Литкін, В. М. Мпельман, І. І. Мочалов, В. І. Онопрієнко, С. Г. Семенова, А. Д. Урсул, Є. Т. Фаддєєв, Л. В. Фесенкова, К. Х. Хайруллін, Л. В. Шапошнікова, В. М. Ягодинський та інші. З позицій сучасних філософії і науки вони розглядають і оцінюють спробу космістів-класиків знайти рішення одвічної проблеми «людина-космос».

Відповідно до теми статті, зосередимо увагу на філософських концепціях М. Ф. Федорова та його учня, основоположника сучасної теоретичної космонавтики і ракетобудування К. Е. Ціолковського, які представляли проєктивістську тенденцію в космізмі, висловивши переконання, що людина в майбутньому залишить Землю і почне активну діяльність в космічному просторі. У працях цих мислителів сама ідея космізму набула чіткої концептуальної форми, ставши основою для початку практичних досліджень у цьому напрямку («Космічна філософія» К. Е. Ціолковського, його теорії міжпланетних подорожей, руху ракет, багатоступеневих ракет, орбітальних станцій).

Мета і завдання

Метою даної статті є осмислення проєктивістського характеру філософських ідей М. Ф. Федорова та К. Е. Ціолковського та виявлення їхньої цінності в умовах глобалізації.

Методологія дослідження

Для досягнення поставленої мети автор використовує порівняльно-історичний метод для дослідження розвитку базових ідей прогресистів в умовах глобалізації та виявлення їхнього впливу на формування суспільної думки. Метод порівняльного аналізу дозволив виявити відмінності між поглядами космістів-класиків і сучасних дослідників на проєкт підкорення людиною космосу шляхом зміни її біологічної природи.

Результати

Сучасний космізм, який пов'язаний із космічною ерою, на думку багатьох дослідників, суттєво відрізняється від космізму класичного. Завдяки досягненням науки сформувався новий погляд на Всесвіт: змінилося ставлення до проблеми людини, її смерті й безсмертя; нарощення темпів виробництва спричинило проблеми (зокрема, екологічну), появу яких космісти минулого століття не могли передбачити. За іншим сценарієм, ніж у прогнозах К. Е. Ціолковського, розгортається глобалізація. Змінилася і соціокультурна роль космізму. Зважаючи на це, сучасні космісти в контексті реалій сьогодення аналізують ідеї своїх попередників, підкреслюючи неоднозначний вплив деяких із них на масову свідомість. Так, достатньо радикальним є висловлювання з цього приводу І. Сосунової, яка зазначає: «У реальних умовах сучасного суспільства космізм – наука тією мірою, в якій він задіяний в створенні концептуальних, якщо завгодно – світоглядних основ космонавтики, тією мірою, в якій бере участь в подоланні «інерції» наукових антропоцентристських поглядів на світ. При зіткненні з масовою свідомістю у нього є всі шанси стати гіршим, ніж утопія, – напівмістичним сурогатом знання» (Сосунова, 2003). Та деякі провідні ідеї космістів-класиків не втрачають актуальності в наш час. Так, ще на початку XX століття вони першими заговорили про проблеми, які сьогодні називають глобальними. Не випадково В. В. Казютинський в статті «Антиномічність космічної філософії К. Е. Ціолковського» робить висновок, що світоглядна система мислителя дійсно вимагає критичного аналізу, проте не потребує «наклеювання усіляких ярликів» (Казютинський, 2007: 21). Повною мірою така оцінка стосується й філософської спадщини М. Ф. Федорова.

У епоху глобалізації, завдяки розвитку й застосуванню новітніх техніки й високих технологій, у тому числі й космічних, ми спостерігаємо за тим, як ідеї космістів практично втілюються в життя, Космос стає ближчим до людини. З появою всесвітньої мережі інтернет, яку створили за допомогою супутникових систем, були закладені основи нової, мережевої цивілізації. А це означає, за словами С. Б. Кримського, що людина почала формуватися як «планетарний суб'єкт» (Кримський, 2008: 23). Проте, на своєму шляху людство зіткнулося з багатьма перешкодами: зростаючою загрозою глобальної екологічної катастрофи, негативними наслідками

неконтрольованого застосування новітніх технологій, загостренням геополітичної ситуації в світі й т. ін., які в сукупності здатні наблизити всесвітню катастрофу. Така ситуація породжує песимістичні прогнози щодо майбутнього людства. Вчені намагаються знайти способи вирішення глобальних проблем, маючи на меті забезпечити комфортне існування наступних поколінь.

Підкорення Космосу й інших цивілізацій було однією з давніх мрій людства. Освоєння Сонячної системи стало одним із прогнозів футурологів на кінець минулого століття, який так і не здійснився. З одного боку, відсутність міжпланетних польотів можна пояснити цілком раціональними причинами: величезними матеріальними витратами, нерозумінням вигоди від втілення таких масштабних проєктів і т. ін. Та, з іншого, цілком логічно видається думка, що об'єктивні причини лише маскують звичайний людський страх перед простором, який здатен змінити природу людини. Не випадково фантасти вважали космос ворожим і безжальним до живої матерії. Сьогодні вчені, які мають на озброєнні складні технології, намагаються подолати важливу перешкоду на шляху до реалізації ідеї освоєння космічного простору, про що мріяли космісти-класики. Виявилося, що шляхом генетичного втручання можна вдосконалити природу людини, зовнішній вигляд якої з часу виникнення виду *Homo sapiens* майже не змінився. У цьому є реальна потреба, оскільки, переконають фахівці, сучасна людина майже вичерпала свої природні можливості. Фантасти взагалі впевнені в тому, що кардинальне перетворення людини є неминучим, адже лише так можна наблизитися до реалізації ідеї переселення людства на інші планети. Питання в тому, чи готове людство до таких радикальних перетворень і заради чого це потрібно? Свого часу американський письменник Р. Шеклі в романі «Обмін розумів» описав молоду людину, яка, прагнучи яскравого життя, отримує можливість переміщуватися в тіла різних інопланетних істот і переживати в них незабутні події. Автор ставить питання: «Чи залишиться його герой самим собою?» І дає стверджувальну відповідь. Людина залишається людиною, навіть якщо близькі люди давно змінили свої тілесні оболонки на незвичні й чужі. Нормальна людина завжди прагне повернутися до звичних їй традиційних «вічних цінностей»: сім'я, дім. Проте, втративши своє природне коріння, вона вже не зможе повернутися до своїх витоків. Такий висновок автора відтворює позицію певного прошарку суспільства, який захищав ідеали антропоцентризму на противагу антропокосмізму. Роман Р. Шеклі вийшов друком у 1966 році, через дев'ять років після того, як за допомогою космічних апаратів людство розпочало вивчення та освоєння космічного простору і небесних тіл. А невдовзі відбувся перший вдалий політ людини в космос. Ці події не могли не вплинути на свідомість більшості людей. Запанувала думка, що космос необхідно завойовувати і перетворювати «в інтересах людини, подальшого науково-технічного і соціального прогресу – нових способів вивчення космосу, використання його ресурсів, спілкування з «братами» по розуму, спасіння від земних катастроф і перенаселення, кращих умов

існування, надій на знищення смерті» (Казютинский, 2003). Свій сценарій майбутнього людства відтворив С. Лем у науково-фантастичному романі «Голем XIV», де його герой, який хоча й «не був збільшеним до розмірів будівлі людським мозком і тим більше людиною», так все ж вважався пророком, передбачав: «...вам не вдасться ні загинути, ні перемогти по-старому. Я думаю, що ви вступите в століття метаморфози, що наважитесь відкинути всю свою історію, всю спадщину, всі залишки природної людяності... я стверджую, що ви вийдете за ці межі, тому що іншого виходу немає. І в тому, що вам здається лише стрибком у безодню, ви побачите виклик, якщо не красу, і все ж учините по-своєму – тому що, відкинувши людину, врятується Людина» (Lem, 1973). Саме такі настрої панували в суспільстві й надихали дослідників на подальшу діяльність в напрямку освоєння й підкорення Космосу.

У такому руслі розвивав свою космічну філософію К. Е. Ціолковський, який обстоював ідеї антропокосмізму й взаємозв'язку елементів космосу та писав про розумну «тварину космосу», що зможе обходитися в міжпланетному просторі без скафандра. Мислитель, за твердженням В. В. Казютинського, знаходився під абсолютним впливом ідеалу активної діяльності ставлення до світу, як до такого, що потребує «завоювання», «підкорення»; ідеалу наукової раціональності як способу проєктивного відношення до світу». Не випадково в авторській типології космізму кінця XIX – початку XX століть В. В. Казютинський відводить окреме місце світоглядній системі К. Е. Ціолковського, зазначивши при цьому, що в ній «анатомічно поєднуються теоантропокосмізм (причина космосу), матеріалістичний антропокосмізм і езотерика» (Казютинский, 2003). Так, у праці «Розум і пристрасті» К. Е. Ціолковський, розмірковуючи про можливість зміни біологічної природи людини задля покращення якості життя й підвищення продуктивності праці, писав: «Як перетворити людину? Якою вона повинна бути? Свідомість вимагає не тільки особливої будови мозку, але й значного його обсягу. Але такий неминуче супроводжується великим розмаїттям почуттів, значними смертними муками, що є не бажаним. Малий мозок також неможливий, оскільки занурює істоту в несвідомий стан через невелику кількість розуму та знань. Тоді вона перетворюється на джерело страждань для себе й інших...» (Ціолковский, 1927). Мислитель вважав не тільки Землю, але й увесь космос домівкою людства. А забезпечити комфортні умови для життя в космосі допоможе наука, яка змінить біохімічну природу людини. Саме цим, проте з іншою метою, і займається сучасна біотехнологія. Не втратили свого значення в епоху глобалізації антропологічні й соціально-філософські теорії К. Е. Ціолковського. Головним недоліком сучасного суспільства, що зумовлює його недосконалість, мислитель вважав соціальну роз'єднаність, яка в майбутньому збережеться. «У мене людство складається з 5-6 розділів різної висоти, що утворені волею самого народу, його свobodним вибором. Але члени цих класів не прикуті до них навічно; вони вільно, за суспільним вибором, переходять з од-

ного класу до іншого» (Ціолковський, 1999: 33). Збереження в суспільстві, навіть в ідеальному, такої роз'єднаності, на думку К. Е. Ціолковського, пов'язано з тим, що люди ніколи не стануть рівними: ні в духовному, ні в інтелектуальному, ні в фізичному плані. Тому, переконує мислитель, виникне об'єктивна необхідність зміни соціального устрою в світовому масштабі шляхом його реорганізації та вдосконалення заради спільного щасливого життя. Потенційно втіленню такої ідеї може сприяти глобалізація. По суті, творчість К. Е. Ціолковського переслідує єдину мету – довести могутність людства, яке здатне, об'єднавши свої зусилля з іншими цивілізаціями, освоїти й перетворити космос.

Ідейним натхненником К. Е. Ціолковського, як відомо, був його вчитель М. Ф. Федоров, який першим закликав людство перейти від дослідів у земних лабораторіях до експериментування в масштабах космосу: «Питання про участь Землі приводить нас до переконання, що людська діяльність не повинна обмежуватися межами земної планети... Людство повинно бути не дозвольним пасажиром, а прислужою, екіпажем нашого земного... корабля» (Федоров, 1993: 69-78). На думку мислителя, людина має змінити природне, «дармове», на тяжке, оскільки «небесний простір (розповсюдження за межі Землі) вимагає саме радикальних змін» (Федоров, 1993).

Обговорення

Повернення до ключових ідей представників проєктивістського напрямку в космізмі К. Е. Ціолковського та М. Ф. Федорова зумовлено, перш за все, тим, що й у дослідженнях сучасних космістів людина як особистість зберігає свою пріоритетну світоглядну цінність. Сьогодні людство відмовилося від ідеї експлуатації космосу, зосередившись на ідеї коеволюції – спільному розвитку людини та природи, що вимагає космізації мислення. Та, як показала практика, деякі ідеї та настанови космістів-класиків знайшли застосування в наш час при формулюванні ідеалів і норм космічної діяльності, а також в оцінці її перспектив і наслідків – як позитивних, так і негативних. Адже, космічна діяльність залишається серед головних пріоритетів подальшого розвитку сучасної цивілізації, головною метою якої є встановлення нового соціального ідеалу – ідеалу єдності людства задля спільного майбутнього на нашій планеті.

Висновки

Філософські ідеї М. Ф. Федорова та К. Е. Ціолковського не втратили свого значення в наш час, свідченням чого є стійкий інтерес до їхньої спадщини сучасних космістів упродовж останніх десятиліть. Подальші космічні дослідження в умовах соціального прогресу здатні забезпечити людству перспективу виживання й значні блага, про що писали М. Ф. Федоров та К. Е. Ціолковський. Людство ніколи не відмовиться від ідеї освоєння космічного простору, оскільки пов'язує з ним своє майбутнє, маючи надію на порятунок від глобальних проблем.

Список літератури

1. Гройс Б. Русский космизм. Антология [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://mybook.ru/author/borisgrojs/russkij-kosmizm-antologiya>.

2. Дротянко Л. Г. Український контекст філософії космізму [Електронний ресурс]. – Режим доступа: www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/.../uvuk/Cosmos.html.

3. Казютинский В. В. Мировоззренческие ориентации современного космизма / В. В. Казютинский // Научные чтения памяти К. Э. Циолковского, Государственный музей истории космонавтики им. К. Э. Циолковского, г. Калуга, 2007. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: – <http://readings.gmik.ru/lecture/2007-MIROVOZZRENCHESKIE-ORIENTATSII-SOVREMENNOGO-KOSMIZMA>.

4. Казютинский В. В. Антиномичность Космической философии К.Э. Циолковского / В. В. Казютинский // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія. – 2007. – № 1 (5). – С. 21-28.

5. Крымський С. Б. / С. Б. Крымський // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія. – 2008. – № 1(7). – С. 23-25

6. Lem Stanislaw. Golem XIV / S. Lem; Пер. с польск. О. Бондарева. Сб. «НФ-23». – М.: Знание, 1980. OCR & spellcheck by HarryFan, 27 April 2001.

7. Русский космизм: Антология философской мысли / Сост. С. Г. Семенова, А. Г. Гачева). – М.: Педагогика-Пресс, 1993. – 368 с.

8. Сосунова И. А. Современный космизм: единство и многоликость / И. А. Сосунова // Космическое мировоззрение - новое мышление XXI века / Материалы Международной научно-общественной конференции, 2003/ под ред. В. В. Фролова. – М.: Международный Центр Рерихов, 2004. – В 3 т. Т. 2. – 464 с.

9. Суходуб Т. Д. «Русский космизм» и тенденции развития современной философской антропологии / Т. Д. Суходуб // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія. – 2007. – № 1 (5). – С. 93–97.

10. Федоров Н. Ф. Философия общего дела (отрывки) / Н. Ф. Федоров / Русский космизм: Антология философской мысли / Сост. С. Г. Семенова, А. Г. Гачева). – М.: Педагогика-Пресс, 1993. – 368 с.

11. Циолковский К. Ум и страсти / К. Циолковский. – Калуга: Издание автора, 1928. – 27 с.

12. Циолковский К. Э. Жизнь человечества / К. Э. Циолковский. – М.: Самообразование, 1999.

References

1. Hrois B. Russkyi kosmyzm. Antolohiya [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupa: <https://mybook.ru/author/borisgrojs/russkij-kosmizm-antologiya>.

2. Drotianko L. H. Ukrainnyi kontekst filosofii kosmizmu [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupa: www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/.../uvuk/Cosmos.html.

3. Kaziutynskiy V. V. Myrovozzrencheskye orientatsyy sovremennoho kosmyzma / V. V. Kaziutynskiy // Nauchnye chteniya pamiaty Tsyolkovskoho, Hosudarstvennyi muzei ystoryy kosmonavtyky im. K. Tsyolkovskoho, h. Kaluha, 2007.

[Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupa: – <http://readings.gmik.ru/lecture/2007-MIROVOZZRENCHESKIE-ORIENTATSII-SOVREMENNOGO-KOSMIZMA>.

4. Kaziutynskiy V. V. Antynomychnost Kosmycheskoi fylosofyy K. Tsyolkovskoho / V. V. Kaziutynskiy // Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Seria «Filosofia. Kulturolohiiia». – 2007. – № 1 (5). – S. 21-28.

5. Krymskyi S. B. / S. B. Krymskyi // Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Seria «Filosofia. Kulturolohiiia». – 2008. – № 1(7). – S. 23-25.

6. Lem Stanislaw. Golem XIV; Per. s polsk. O. Bondareva. Sb. «NF-23». – М.: Znanye, 1980. OCR & spellcheck by HarryFan, 27 April 2001.

7. Russkyi kosmyzm: Antolohiya fylosofskoi mysly / Sost. S.H. Semenova, A.H. Hacheva). – М.: Pedahohyka-Press, 1993. – 368 s.

8. Sosunova Y. A. Sovremenniy kosmyzm: edynstvo y mnoholykost / Y. A. Sosunova // Kosmycheskoe myrovozzrenye - novoe myshlenye XXI veka / Materyali Mezhdunarodnoi nauchno-obshchestvennoi konferentsyy, 2003 / pod red. V. V. Frolova. – М.: Mezhdunarodnyi Tsentr Rerykhov, 2004. – V 3 t. Т. 2. – 464 s.

9. Sukhodub T.D. «Russkyi kosmyzm» y tendentsyy razvytyia sovremennoi fylosofskoi antropohyy / T. D. Sukhodub // Visnyk

Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Seriya «Filosofia. Kulturolohiia». – 2007. – № 1 (5). – S. 93–97.

10. Fedorov N. F. *Fylosofiya obshchego dela (otryvki) / N. F. Fedorov/ Russkiy kosmizm: Antologiya fylosfokoi mysly / Sost. S.H. Semenova, A.H. Hacheva).* – M.: Pedagogika-Press, 1993. – 368 s.

11. Tsyolkovskiy K. *Um y strasty / K. Tsyolkovskiy.* – Kaluha: Yzdanye avtora, 1928. –27 s.

12. Tsyolkovskiy K. *Zhyzn chelovechestva / K. Tsyolkovskiy.* – M.: Red. zhurn. «Samoobrazovanye», 1999.

Н. А. Ченбай

ПРОЕКТИВІСТСЬКИЙ ВИМІР КОСМІЗМУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В статті проаналізовано содержание основных идей философских концепций Н. Ф. Федорова и К. Э. Циолковского, которые принадлежали к разным направлениям космизма конца XIX начала XX века, но представляли проективистскую тенденцию, согласно которой человечество со временем оставит Землю и начнет активное освоение космического пространства. Сравнительно исторический метод позволил проследить развитие идей проективистов в условиях глобализации и отметить их влияние на общественное сознание. Использование метода сравнительного анализа позволило сосредоточиться на ключевых отличиях во взглядах на проблему будущего человечества космистов-классиков и современных космистов, которые с критических позиций анализируют мировоззренческие системы своих предшественников и оценивают возможности использования их идей в контексте реалий глобализации. Показано, что некоторые идеи Н. Ф. Федорова и К. Э. Циолковского используются в наше время при формировании идеалов и норм космической деятельности, а также в оценке ее перспектив и возможных последствий.

Ключевые слова: космизм, российский космизм, проективистская тенденция, «космическая философия», космическое пространство, космическая деятельность, глобализация.

N. Chenbai

PROJECTIVISTIC MEASUREMENT OF COSMISM IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION

Introduction. The history since the end of the XXth - the beginning of the XXIth century became a decisive challenge for philosophers and scientists in their predicting the future of humanity and the universe as a whole. Throughout crisis time, people always recur to «eternal values». The author focuses on the philosophical concepts of M. Fedorov and the ideas of his adherent K. Tsiolkovsky, the pioneering rocket scientist, who represent the projectivistic trend in cosmism. **The aim and tasks:** The aim of the article is to understand the projectivistic character of the philosophical ideas of M. Fedorov and K. Tsiolkovsky and to reveal their value in the context of globalization. **Research methods:** the author uses the comparative historical method to study the development of basic ideas of the projectivistic philosophers in the context of globalization and to identify their influence on the formation of public opinion. **Research results.** In the era of globalization, the ideas of the cosmists are practically brought to life. Nowadays scientists are trying to overcome an important obstacle on the road to the realization of the idea of space exploration, having the opportunity to improve human nature with the genetic intervention. In his cosmic philosophy, K. Tsiolkovsky defended the ideas of anthropocosmism and the interrelationship of the elements of the cosmos; wrote about the intelligent «space animal», which is able to be in the interplanetary space without spacesuit. Science, changing the biochemical nature of man, would help to provide comfortable conditions for life in space. It is the very subject of study of the modern biotechnology but its goal is some different. Socio-philosophical ideas of K. Tsiolkovsky remain relevant too. In the future, the thinker convinced, an objective need arises for changing the social structure on a global scale by reorganizing and improving it for the sake of a common shared happiness. Potentially, these ideas could be promoted by the modern globalization. The ideological inspirer of K. Tsiolkovsky was his master N. Fedorov, who was the first to urge humanity to move from experiments in earthly laboratories to experimentation on the scale of space, since «heavenly space» would require radical changes. **Discussion.** Focusing on the key ideas of K. Tsiolkovsky and N. Fedorov is primarily caused by the fact that in the studies of modern cosmists, man as a person retains their priority ideological value. Today, humanity has abandoned the idea of the cosmos exploiting, concentrating on the idea of co-evolution. In such conditions, the ideas and beliefs of the classical cosmists have found application in formulating the ideals and norms of space activity, as well as in assessing its prospects and consequences. **Conclusion.** Further space researches in terms of social progress can provide humankind with a real survival prospect and significant benefits, as N. Fedorov and K. Tsiolkovsky wrote about. Humanity will never give up the idea of space exploration; we see our future with it, hoping for salvation from global problems.

Keywords: cosmism, globalization, outer space, projective trend, Russian cosmism, space activity.